



พืชชั้นสูงที่วิวัฒนาการปรับตัวจากพืชใต้น้ำขึ้นมาบนบกเมื่อประมาณ 400 ล้านปีมาแล้ว และได้ปรับตัวกลับมาสู่ทะเลอีกครั้งเมื่อ 25 ล้านปีในยุคไซรูเลียน (Sirulian) โครงสร้างของใบสีเขียว มีรากและลำต้นใต้ดินที่ช่วยยึดเกาะกับพื้นที่อาศัยได้เป็นอย่างดี มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมชายฝั่งที่รุนแรง ได้แก่ ความเค็มที่เปลี่ยนแปลงในช่วงกว้าง (6-60 ppt) อุณหภูมิ (0-40 องศาเซลเซียส) หรือ กระแสน้ำ พืชชนิดนี้ คือ “หญ้ําทะเล” (สมบัติ, ติดต่อด่วนตัว)

หญ้ําทะเลเป็นพืชมีดอก สามารถสืบพันธุ์ได้ทั้งแบบอาศัยเพศโดยเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมีย และสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศโดยการแตกหน่อ (Capiomont *et al.*, 1996 cited after Ballesteros, 2005) ลักษณะภายนอกโดยทั่วไปของหญ้ําทะเลประกอบด้วยราก ทำหน้าที่ในการยึดเกาะและดูดซึมสารอาหารในดิน ใบทำหน้าที่ในการสังเคราะห์แสงแลกเปลี่ยนสารอาหาร และลำต้นใต้ดินที่มีลักษณะพิเศษยาวทอดขนานไปกับพื้นที่ยึดเกาะ หรือที่เรียกว่า “เหง้า” (Rhizome) ซึ่งแตกต่างจากพืชชนิดอื่น ทำหน้าที่ลำเลียงพองลำต้นให้คงสภาพอยู่ได้ (Lanyon, 1986) นอกจากนี้ผนังเซลล์ (Cell wall) ของใบหญ้ํายังประกอบด้วยเซลลูโลสซึ่งย่อยยาก และแทนนิน (Tannin) เป็นสารพิษเคลือบที่ใบ ดังนั้นจึงมีสัตว์ผู้ล่า (Herbivorous) บางชนิดเท่านั้นที่สามารถกินหญ้ําทะเลเป็นอาหารได้ นั่นคือ พะยูนและเต่าทะเล

หญ้ําทะเลที่พบตามมหาสมุทรทั่วโลกกว่า 60 ชนิด (Species) 12 สกุล (Genera) 4 ครอบครั้ว (Families) และ 2 ระดับ (Orders) (Lee Long *et al.*, 2000 cited after McKenzie, L.J *et al.*, 2001) แต่สำหรับในน่านน้ำไทยพบ 3 ครอบครั้ว 7 สกุล 12 ชนิด ฝัంగా้วไทยพบทั้ง 12 ชนิด ส่วนฝัంగా้วทะเลอันดามันพบ 11 ชนิด (ยกเว้น หญ้ําทะเลกานน้ำเค็ม : *Ruppia maritima*) ชนิดของหญ้ําทะเลในน่านน้ำไทย มีดังนี้

ครอบครั้ว Cymodoceaceae พบ 5 ชนิด ได้แก่

1. *Cymodocea rotundata* Ehrenberg and Hemprich, ex Ascherson (หญ้ําชะเงาใบมน) : Cr
2. *C. serrulata* (R.Brown) Ascherson and Magnus (หญ้ําชะเงาใบฟันเลื่อย) : Cs
3. *Halodule pinifolia* (Miki) Den Hartog (หญ้ํากุยช่ายเข็ม) : Hp
4. *H. uninervis* (Forsskal) Ascherson (หญ้ํากุยช่ายทะเล) : Hu
5. *Syringidium isoetifolium* (Ascherson) Dandy (หญ้ําต้นหอมทะเล) : Si



ครอบครั้ว Hydrocharitaceae พบ 6 ชนิด ได้แก่

1. *Enhalus acoroides* (Linnaeus f.) Royle (หญ้ําคาทะเล) : Ea
2. *Halophila beccarii* Ascherson (หญ้ําเงาแคะ) : Hb
3. *H. decipiens* Ostenfeld (หญ้ําเงาใส) : Hd
4. *H. minor* (Zollinger) Den Hartog (หญ้ําเงาใบเล็ก) : Hm
5. *H. ovalis* (R.brown) Hooker (หญ้ําใบมะกรูด) : Ho
6. *Thalassia hemprichii* (Ehrenberg) Ascherson (หญ้ําชะเงาเต่า) : Th



ครอบครั้ว Potamogetanaceae พบ 1 ชนิด ได้แก่

1. *Ruppia maritima* Linnaeus (หญ้ําทะเลกานน้ำเค็ม) : Rm

(สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, 2543)

ทั้งนี้การเรียกชื่อสามัญของหญ้ําทะเลในแต่ละพื้นที่จะมีความหลากหลายแตกต่างกันไป

หญ้ําทะเลพบได้ทั่วไปในทะเลน้ำตื้นในเขตร้อนและเขตอบอุ่นของโลก (Den Hartog, 1970; Mcroy and Helfferich, 1977; Phillips and McRoy, 1980 cited after Poovachiranon and Chansang, 1994) เป็นแหล่งที่สัตว์นานาชนิด เช่น กลุ่มปลาและพวกครัสตาเซียน (Crustaceans) เข้ามาใช้ประโยชน์ (Dolar, 1991, Sudara *et al.*, 1991 and Vergara and Fortes, 1991 cited after Poovachiranon and Chansang, 1994) และเป็นทรัพยากรที่สำคัญแหล่งหนึ่งในการให้ผลผลิตสูงในระบบนิเวศวิทยาเขตร้อน และเป็นแหล่งหลบภัยและแหล่งอาหารสำหรับการทำประมงชายฝั่ง สัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม (EPU *et al.*, 2000 cited after Hashim *et al.*, 2001)

